

מדינת ישראל

משרד האוצר

היועץ המשפטי

י"ח בשבט התשפ"ג

9 בפברואר 2023

י.מ. 2023-410

אל:

מר בצלאל סמוטריץ' – שר האוצר

הנדון: הצעות חוק אשר יידונו בוועדת השרים לענייני חקיקה ביום 12 בפברואר 2023

להלן תפורט רשימת הצעות החוק שידונו בוועדת השרים לענייני חקיקה ביום 12 בפברואר 2023, ועמדת הדרג המקצועי ביחס אליהן.

א. טיוטת חוק תכנון משק החלב (תיקון מס' 5), התשפ"ב-2023, של שר החקלאות ופיתוח הכפר (-803-10-2023-000004).

מוצע לתקן את החוק בהתאם לסיכום הבין משרדי הקובע את מנגנון החישוב המעודכן, אשר גובש לאחר הידברות עם נציגי ענף החלב. עד כה, חישוב עלות ייצור חלב נעשתה לפי עלויות הייצור השנתיות ברפתות של יצרנים שמכסתם בהיקף של 700 אלף ליטר או יותר ולפי הסיכום, מעתה יהיה החישוב לפי 800 אלף ליטר ומעלה. בנוסף, למשך 4 רבעונים, יופחת מחיר המטרה ב-2.15 אג'. התיקון בהתאם לסיכום צפוי להוזיל או לצמצם את עליית מחיר המטרה ובכך לתרום להורדת יוקר המחיה.

אגף התקציבים תומך בהצעת החוק לאור הוזלת מחיר החלב הגולמי.

ב. טיוטת חוק הצלילה הספורטיבית (תיקון מס'...) (צלילת היכרות), התשפ"ג-2023, של שר התרבות והספורט (803-10-2023-000005).

לפי החוק הקיים, חל איסור על צלילה ספורטיבית למי שטרם מלאו לו 12 שנים ושאינו בעל תעודת צולל. בתיקון הנוכחי, מוצע לעגן בחקיקה ראשית את המצב הנוהג בשטח ולאפשר צלילת היכרות למי שמלאו לו 8 שנים, תחת מגבלות מחמירות כמוצע בהצעת החוק. התיקון עולה לדיון לאחר שרשות הצלילה הספורטיבית שבמשרד התרבות והספורט נועצה במומחים מתחום הרפואה הימית ומתחום הצלילה ובחנה את ההסדרים הנוהגים במדינות שונות בעולם.

לאגף התקציבים אין עמדה מקצועית ביחס להצעת החוק.

ג. טיוטת חוק הספורט (תיקון מס'...) (הסדרת העיסוק באימון ספורט), התשפ"ב-2022, של שר התרבות והספורט (803-10-2022-000066).

מוצע לטייב ולשכלל את מערך הסדרת העיסוק באימון ספורט, לשם שמירה והגנה על בריאות המתאמנים ובייחוד אוכלוסיית הילדים ובני הנוער, תוך הבטחת הרמה המקצועית. כן מוצע לקבוע דרגת הסמכה שונות וקביעת הסדרים מפורטים להכרה מתאימה במוסד העוסק בהכשרת מאמנים, כולל אמצעי אכיפה מנהליים.

לאגף התקציבים אין עמדה מקצועית ביחס להצעת החוק.

ד. הצעת חוק הארכת השעיה של עובד המדינה ופיטורים של עובד הוראה לשם הגנה על קטין או חסר ישע (תיקוני חקיקה), התשפ"ב-2022, של ח"כ שרן מרים השכל (פ-24-3571).

מוצע לאסור על אדם שהורשע או הואשם, בתקיפת קטין, בהתעללות בקטין או בתקיפת זקן, לעסוק בתחומי החינוך והטיפול, וזאת בלבד שלא זוכה מאשמה או התבטל כתב האישום.

לאגף התקציבים אין עמדה מקצועית ביחס להצעת החוק.

ה. הצעת חוק למניעת העסקה בתחום החינוך והטיפול של אדם שהורשע או שמואשם בתקיפה או בהתעללות בחסר ישע, התשפ"ג-2022, של ח"כ רון כץ (פ-25-934).

מוצע תיקון המיועד לייעל את הליכי הפיטורין וההשעיה של עובדי הוראה שיש בהתנהגותם כדי לסכן את שלומם של קטינים או חסרי ישע השוהים בבתי ספר או במוסדות אחרים.

לאגף התקציבים אין עמדה מקצועית ביחס להצעת החוק.

ו. הצעת חוק למניעת העסקה בתחום החינוך והטיפול של אדם שהורשע או שמואשם בתקיפה או בהתעללות בחסר ישע, התשפ"ג-2022, של ח"כ אופיר כץ (פ-25-935).

מוצע תיקון המיועד לייעל את הליכי הפיטורין וההשעיה של עובדי הוראה שיש בהתנהגותם כדי לסכן את שלומם של קטינים או חסרי ישע השוהים בבתי ספר או במוסדות אחרים.

לאגף התקציבים אין עמדה מקצועית ביחס להצעת החוק.

ז. הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון - תנאי זכאות לדמי לידה), התשפ"ב-2021, של ח"כ אימאן ח'טיב יאסין ואח' (פ-24-2519).

מוצע להגדיל את הזכאות ליולדות שעבדו 9-6 חודשים ב-14 החודשים לפני הלידה, מ-8 שבועות שקיים כיום בחוק ל-9 שבועות.

אגף התקציבים מתנגד להצעת החוק מהטעמים הבאים:

1. על פי נתוני מחלקת המחקר של המוסד לביטוח לאומי, ישנן כ-3,500 נשים זכאיות לדמי לידה אשר צברו רק תקופת אכשרה חלקית.
2. עלותה התקציבית של הצעת החוק עומדת על כ-7.5 מיליון ש"ח בשנה. לפיכך, בהתאם לסעיף 40 לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985, הממשלה לא תהא רשאית לתמוך בהצעת החוק בקריאה הראשונה, השנייה והשלישית אלא בכפוף לביצוע של פעולה מאזנת כהגדרתה בסעיף האמור.

אגף החשב הכללי מתנגד להצעת החוק מהטעמים הבאים:

1. הארכת תקופת הזכאות לדמי לידה תגדיל את הוצאות הביטוח הלאומי שמתמודד כבר שנים עם גרעון אקטוארי הולך וגובר ביחס התחייבויותיו האקטואריות לעומת ההכנסות שגובה. יישום ההצעה יעמיק עוד יותר את הפער והגרעון שבין התחייבויות הביטוח הלאומי לבין הכנסותיו.
2. לא הוצגו נתונים כספיים לגבי ההשפעה על עלויות הגדלת דמי לידה המוצעת.

ח. הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון - זכאות להטבות לקטועי ידיים על פי הסכם הניידות), התשפ"ג-2023, של ח"כ איימן עודה ואח' (פ-25-1172).

מוצע להוסיף אנשים קטועי ידיים מהמרפק למעלה לרשימת הזכאים לגמלת הניידות של הביטוח הלאומי.

אגף התקציבים מתנגד להצעת החוק מהטעמים הבאים:

1. גמלת הניידות מעוגנת בהסכם לפי סעיף 9 לחוק הביטוח לאומי בין משרד האוצר למוסד לביטוח לאומי, ומטרתה לסייע בניידות לאנשים עם מוגבלות בגפיים התחתונות. לפי הצעת החוק, אין זה ברור לאילו הטבות יזכו קטועי הידיים מכוח ההסכם, שכן אופי ההטבות ושוויון הכספי נקבע על פי מידת המוגבלות בניידות, אשר אינה מוגדרת בהצעת החוק.
2. בחודש נובמבר 2022 הוציא החשב הכללי כתב מינוי מחודש לצוות בין-ממשלתי לבחינת הסכם הניידות, ובכלל זה את רשימת הזכאים לגמלה וההטבות להם הם זכאים. לפיכך, יש מקום להמתין עד למסקנות הצוות בטרם עשיית שינויים משמעותיים בהסכם.
3. על בסיס ממוצע תשלומי הגמלה נכון להיום, עלותה התקציבית של הצעת החוק מוערכת בכ-17 מיליון ש"ח בשנה. ככל שהזכאים החדשים יהיו זכאים להטבות גם בגין רכבים לאביזרים מיוחדים, העלות התקציבית עומדת על עשרות מיליוני ש"ח בשנה. לפיכך, בהתאם לסעיף 40 לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985, הממשלה לא תהא רשאית לתמוך בהצעת החוק בקריאה הראשונה, השנייה והשלישית אלא בכפוף לביצוע של פעולה מאזנת כהגדרתה בסעיף האמור. מוצע להחיל זכאות להטבות לפי הסכם הניידות גם על מבוטחים שהם קטועי ידיים מהמרפק ומעלה ומחזיקים ברישיון נהיגה.

אגף החשב הכללי מתנגד להצעת החוק מהטעמים הבאים:

1. החשב הכללי מינה צוות בינמשרדי במטרה לבחון את הצורך לעריכת צעדים ושינויים בהסכם הניידות משנת 1975, אשר נחתם לפי סעיף 9 לחוק הביטוח הלאומי. עבודת צוות הניידות שנעשתה עד כה כללה מיפוי

הסוגיות השונות וכן הליך שיתוף ציבור בו הוצגו טענות ודרישות שהעלו ארגוני הנכים השונים, עבודת הצוות עודנה בעיצומה. מסקנות עבודת צוות הניידות יוצגו לחשב הכללי, למנהל הביטוח הלאומי, לשר הרווחה ולשר האוצר כשיושלם גיבושן. לאור האמור, איננו רואים לנכון לבצע שינוי כלשהו הנוגע להסכם הניידות בנפרד מעבודת הצוות.

2. יתר על כן, הסכם הניידות אינו מעוגן בחקיקה ולא נכון לטעמנו לקבוע תיקון בחוק ביחס להסכם.

ט. הצעת חוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה (תיקון - זכאות לתגמולים ולפיצויים לפי חוק אחר), התשפ"ג-2022, של ח"כ שרון מרים השכל (פ-25-881).

הצעת החוק מבקשת לקבוע כי מי שזכאי לתגמולים מביטוח לאומי כנפגע פעולות איבה, יהא רשאי לקבל בנוסף פיצויים גם לפי חוקים אחרים, למעט פיצויים מהמדינה.

לאגף התקציבים אין עמדה מקצועית ביחס להצעת החוק.

י. הצעת חוק תמיכה במימון פעילות ארגון נכי צה"ל ובתי הלוחם ובארגון נפגעי פעולות האיבה, התשפ"ג-2023, של ח"כ רם בן ברק (פ-25-1213).

מוצע להקצות משאבים מאוצר המדינה לארגונים המפורטים בהצעה, וכן להעניק לארגונים אלה, בהתאם לסעיף 4 להצעה, פטור ממלא ממסים או תשלומי חובה אחרים המשתלמים למדינה.

אגף התקציבים מתנגד להצעת החוק מהטעמים הבאים:

1. תקציב ארגון נכי צה"ל עומד כיום על כ-150 מיליון ש"ח, כשמתוכו כ-25 מיליון ש"ח ממומן מתקציב המדינה באמצעות מבחן תמיכה שעורך משרד הביטחון. במסגרת רפורמת 'נפש אחת' משנת 2021 וכן בהתאם לחוק התקציב לשנת 2021-2022 הוקצו כ-50 מיליון ש"ח נוספים עבור הגדלת מבחני התמיכה לארגון נכי צה"ל כך שסך המימון הממשלתי הקיים עבור ארגון נכי צה"ל עומד כיום על כ-75 מיליון ש"ח. לפי הצעת החוק, המימון מתקציב המדינה לארגון נכי צה"ל יעמוד על לכל הפחות 70% מתקציב הארגון (כ-105 מיליון ש"ח), קרי תוספת שנתי של 30 מיליון ש"ח נוספים. כמו כן, תקציב ארגון נפגעי פעולות האיבה עומד על כ-5 מיליון ש"ח, כך שהתוספת המוצעת לארגון תעמוד על כ-3.5 מיליון ש"ח מדי שנה.

2. ארגון נכי צה"ל נהנה כיום ממספר רב של פטור ממסים: פטור ממס על הכנסותיו בהתאם לסעיף 9(2) לפקודת מס הכנסה; זיכוי ממס בגין תרומות (סעיף 46); פטור ממס שבח לפי סעיף 61 לחוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה), תשכ"ג-1963; מס רכישה שיעור מופחת של 0.5% בלבד לגבי מכירת זכות במקרקעין במידה והמקרקעין שנרכשו משמים את המוסד במישרין, לפי תקנות מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה) (מס רכישה), תשל"ה-1974.

3. בישראל פועלים מעל 40 אלף ארגונים ועמותות ללא מטרות רווח, המשלמות מס בגובה 7.5% מהוצאות השכר שלהן. מיסוי הוצאות השכר נקבע חלף תשלומי מס הערך המוסף על תוספת הערך הכלכלי שיוצרות עמותות אלה בכדי לשמור על אחידות מערכת המס. פגיעה בעקרון זה מערערת את יציבות מנגנון מיסוי

- הערך המוסף ככלל. לכן, בהתאם לעקרון זה, לא רק כלל העמותות והארגונים מתחייבים בהוצאות מס שכן כאמור, אלא גם מדינת ישראל עצמה משלמת מס זה על הוצאות שכן עובדיה.
4. עלות הפטור ממסים עבור הארגונים עומדת על כ-6 מיליון ש"ח, אולם עמותות רבות נוספות משלמות מסים באופן דומה, ובתוכן מגן דוד אדום, בתי חולים, ועוד. כך, עשויה הצעת החוק לגרום אובדן הכנסות הנאמד בכ-2 מיליארד שקלים עקב דרישה דומה מצד עמותות נוספות שפועלות גם הן לתועלת הציבור.
 5. בנוסף, בעקבות הרחבת הפטור ממסים, עלולה להיווצר אפליה בכך שהארגונים יכולים לקיים פעילות עסקית הפטורה ממס ובכך להתחרות בעסקים רגילים או בעמותות שונות שכאמור אינם זכאים לפטורים אלו.
 6. ארגונים ועמותות ללא מטרות רווח, ביניהם ארגון נכי צה"ל, זכאים כבר היום להנחה משמעותית בתשלומי הארנונה בשיעור של 66%. בנוסף, הגדלת היקף ההנחה לפטור מלא משמעותה פחות בהכנסות הרשויות המקומיות, ללא פחות צפוי בהוצאות. בכך, ההצעה צפויה להכביד על הרשויות ולפגוע בשירותים הניתנים לתושבים. מעבר לכך, מתן פטור מארנונה לארגונים אלו עשוי להוביל לדרישה דומה מצד עמותות ומלכ"רים נוספים בעלות הנאמדת בעשרות מיליוני ש"ח בשנה.
 7. ההחלטה על היקף ואופן התקצוב צריכה להתבצע בעת גיבוש חוק התקציב כחלק מסדרי העדיפויות של הממשלה, ולא בחוק ייעודי. במקרים החריגים בהם קיים חוק המורה על תקצוב מוסד ציבורי, כמו בחוק יד ושם, היקף תקציב המוסד נקבע במסגרת תקציב המדינה ע"י הממשלה ולא בחקיקה, זאת במטרה להבטיח שכספי המסים מתועלים למטרות נאותות. לעומת זאת, בהצעה זו התקציב לארגונים ניתן ללא כל פיקוח ובקרה על השימושים ואופן הוצאתם, ובכך נפגעת האחריות ושיקול הדעת של הממשלה. בנוסף, בהתאם לסעיף 3א לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985, תקצוב מוסד ציבורי שאינו ממוסדות המדינה צריך להתבצע במסגרת מבחני תמיכה שוויוניים ולא בתכנית תקציבית ייעודית כפי שמוצע.
 8. לאור לאמור לעיל, להצעת החוק משמעות תקציבית בעלות של כ-40 מיליון ש"ח. בהתאם לסעיף 40 לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985, הממשלה לא תתמוך בהצעת חוק זו, בקריאה הראשונה, השנייה והשלישית, אלא בכפוף לביצוע של פעולה מאזנת כהגדרתה בסעיף האמור.

רשות המסים בישראל ומינהל הכנסות המדינה מתנגדים להצעת החוק מהטעמים הבאים:

1. ארגון נכי צה"ל (ע"ר) נהנה כבר היום מתמיכה ישירה ע"י המדינה.
2. כמו כן, נהנה הארגון מפטור ממס על הכנסותיו בהתאם לתנאים הקבועים בסעיף 9(2) לפקודת מס הכנסה (להלן – הפקודה) בדומה לשאר מוסדות ציבור, וכן מהוראות סעיף 46 לפקודה העוסקות בתרומה למוסד ציבורי (זיכוי ממס בגין תרומות).
3. בנוסף, בדומה לשאר מוסדות ציבור נהנה הארגון מהוראות סעיף 61 לחוק מיסוי מקרקעין, (שבח ורכישה), התשכ"ג – 1963, לפיהן העברה ללא תמורה למוסד ציבורי פטורה ממס שבח, ומכירה של זכות במקרקעין ע"י המוסד הציבורי תהא פטורה ממס בהתאם לתנאים הקבועים בסעיף. זאת ועוד, בהתאם לתקנות מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה)(מס רכישה), התשל"ה – 1974, נהנה מוסד ציבורי משיעור מס מופחת של 0.5% בלבד במידה והמקרקעין שנרכשו משמשים את המוסד במישרין.
4. בהמשך לאמור לעיל, מבקש סעיף 4 להצעה להרחיב את הפטור ולהעניק לארגון מעמד השמור למדינה לצורכי מס, והמשמעות היא מתן פטורים נוספים ממס שאינם ניתנים לעמותות או ארגונים אחרים, אשר גם הם פועלים למען מטרות נעלות וחשובות המשרתות את כלל הציבור.

5. כתוצאה מהצעה זו, לדוגמה, יינתן לארגון פטור ממס על פעילות עסקית שהוא יכול לקיים בעתיד (ובכך להתחרות בעסקים לגיטימיים אחרים אשר אינם נהנים מפטור מלא ממס), פטור על דיבידנדים, ריביות או הפרשי הצמדה שמשלמים לארגון ע"י חבר בני אדם שבשליטת הארגון, וכן פטור מלא, ללא סייגים, ממס רכישה.
6. לפיכך, נראה כי לא נכון ליתן פטור נרחב וגורף ממסים בהתאם לקבוע בסעיף 4 להצעה, וכן לא נכון להפלות בין ארגונים בהם עוסקת בהצעה לארגונים אחרים הפועלים גם הם למען מטרות נשגבות.
7. בנוסף, מתן הטבות המס כאמור במקרה הנ"ל עלול להוביל לכך שארגונים ועמותות נוספות יבקשו גם הם פטור ממס גורף כאמור, ומעמד של מדינה לעניין דיני המס.
8. עמדה זו של הרשות מקובלת ומתואמת עם מינהל הכנסות המדינה.

יא. הצעת חוק הבנקאות (שירות ללקוח) (תיקון - שיעור הריבית על הלוואה לדיור), התשפ"ג-2023, של ח"כ משה גפני ואח' (פ-25-1322).

מוצע להגביל את עלייתו של שיעור הריבית שנקבע בהלוואה לדיור לרכישת דירה יחידה בעקבות החלטה של בנק ישראל על העלאת הריבית.

אגף התקציבים מתנגד להצעת החוק מהטעמים הבאים:

1. הצעת חוק רגרסיבית שתטיב בעיקר עם אוכלוסייה חזקה – הצעת החוק תטיב באופן ממוקד עם בעלי הדירות, ותטיב אף יותר עם משקי בית שרכשו דירות יקרות יותר ונטלו משכנתא גבוהה יותר. משקי בית אלו מאופיינים דווקא במעמד חברתי-כלכלי גבוה והם אלו שיהנו מעיקר המודל המוצע.
2. פגיעה באוכלוסייה הכללית בדגש על שכבות חלשות – המודל המוצע מחליש באופן משמעותי את היכולת של הבנק להשפיע על השוק דרך המדיניות המוניטרית ושיעורי הריבית, והוא יידרש לבצע העלות ריבית משמעותיות נוספות על מנת להשפיע באופן אפקטיבי על השוק. לכן, ההצעה תפגע באוכלוסייה הכללית שאין בבעלותה דירה אשר תידרש לעמוד בהמשך הגידול באינפלציה ובהעלאות נוספות של ריבית בנק ישראל.
3. פגיעה בעצמאות הבנק המרכזי ובדירוג האשראי של ישראל – עצמאות הבנק המרכזי לקביעת המדיניות המונטרית הוא עקרון יסודי על מנת לשמור על יציבות המחרים וצמיחה כלכלית. פגיעה בעצמאות הבנק המרכזי לניהול המדיניות המונטרית כפי שמוצע בהצעת החוק תפגע ביציבות הכלכלית, תרחיק השקעות מישראל ותפגע בדירוג האשראי של המדינה. בהמשך לכך, תפגע הצמיחה הכלכלית.
4. עלייה של מחירי הדירות – הביקוש בשוק לרכישת דירות מושפעים באופן משמעותי מנתוני הריבית במשק ובאטרקטיביות של תנאי לקיחת המשכנתא. הפחתה בפועל של תשלומי הריבית על המשכנתאות, כפי שמבקשת לעשות הצעת החוק, מייצרת תמריץ חיובי לרכישת דירות ובכך מגדילה את הביקוש וצפויה להביא לעלייה מהירה מחירי הדירות. בדרך זו, מרבית ההפחתה בתשלומי הריבית על המשכנתאות מגולגלת לכיסם של בעלי הדירות ולא מיטיבה עם הרוכשים. יתר על כן, הצעת החוק מבקשת להגביל את העלייה בתשלומי הריבית על משכנתאות בלבד, וכך מגדילה אף יותר את האטרקטיביות של משכנתאות למול כלים פיננסיים אחרים בשוק ומאיצה את העלייה במחירי הדירות.
5. אפשרות לפגיעה בנוטלי משכנתאות חדשות – הגבלת הבנקים מלהעלות את שיעורי הריבית על משכנתאות בהתאם לשינויים בריבית בנק ישראל מגדילה את הסיכון על הבנקים במתן משכנתאות חדשות.

בהתאם, המלווים צפויים לשקף סיכונים אלו בתמחור ההלוואה ולשקף את הסיכון במחיר המשכנתא הכוללת דרך מסלולי ההלוואה. כיום, מרבית רוכשי המשכנתא בוחרים לרכוש משכנתא בה רכיב הפריים הינו הרכיב העיקרי. אם תקבע המגבלה המוצעת על מסלול זה, הבנקים יצמצמו בהתאם את אפשרויות הבחירה של הלווים ויחייבו אותם לרכוש משכנתאות ברכיב הריבית הקבועה בלבד, המגלם עלויות מימון גבוהות יותר מהאלטרנטיבות הקיימות כיום.

אגף החשב הכללי מציע להתנגד להצעת החוק מהטעמים הבאים:

המטרה העיקרית של בנק ישראל היא יציבות על רמת המחירים במשק. הכלי המרכזי של בנק ישראל לצורך שמירה על יציבות המחירים הוא השפעה על מחיר הכסף באמצעות קביעת הריבית. הריבית עליה מחליט בנק ישראל משפיעה כמובן על הריביות בכל המשק לרבות על הריבית שגובים הבנקים המסחריים מנוטלי הלוואות לדיור. הריביות במשק מתמסרות לרמת המחירים. הטלת הגבלות על גובה הריבית שהבנק המסחרי רשאי לגבות מהלווים לרבות הלוואות בדיור עלולה לפגוע בתמסורת שבין הריבית אותה קובע בנק ישראל לבין רמת המחירים וכך עלולה לפגוע ביכולת של בנק ישראל לשמור על רמת המחירים בהתאם ליעד שקבע.

אנו מתנגדים להטלת הגבלות על גובה הריבית שהבנקים רשאים לגבות מנוטלי הלוואות בדיור, הן בגלל ההשפעה על עצמאותו של הבנק המרכזי ופגיעה באמינות המוסד, הן בגלל ההשפעה על החוב הממשלתי, והן בשל השפעתו על שווקי הדיור והמשכנתאות, ובדגש על הסוגיות הבאות:

1. בהתאם לאמור בדוחות הגופים הבינלאומיים, בנק ישראל הינו מוסד אמין ומקצועי, ועובדת עצמאותו מהווה נקודת חוזקה במאפייני הכלכלה הישראלית. פגיעה בתמסורת בין ריבית בנק ישראל לבין רמת המחירים במשק עלולה להעלות טענות בדבר פגיעה ביכולתו של הבנק המרכזי להשפיע על רמת המחירים, ומשכך להביא לאי עמידה ביעד העיקרי של הבנק.

2. החלשת עצמאותו של הבנק המרכזי עלולה להיתפס כהחלשת המוסדות בישראל, ומשכך עלולה להביא לפגיעה מסוימת בדירוג האשראי של המדינה, שכן חברות הדירוג מסתכלות על מאפיין זה בקביעת דירוג האשראי. פגיעה בדירוג צפויה להקשות על יכולתה של המדינה להנפיק חוב בחו"ל וצפויה לייקר את הריבית, ואף להביא להקצאה נמוכה של הוצאות אזוריות בתקציב המדינה.

3. השפעה על החוב הממשלתי – נכון ליום 31.12.2022 יותר מ-50% מהחוב הממשלתי של מדינת ישראל, שעמד נכון לאותו יום על כ-1,030 מיליארד ש"ח, צמוד למדד המחירים לצרכן. פגיעה בתמסורת כאמור עלולה לפגוע במאמצי בנק ישראל לרסן את האינפלציה במשק, וכך להשפיע על מלאי החוב הצמוד, וכפועל יוצא להביא לעלייה ביחס החוב לתוצר.

4. עליית הריבית על משכנתאות בלמה את עליית מחירי הדיור, והביאה לירידה של עשרות אחוזים, נכון לראשית שנת 2023, במחירי הקרקעות. היעדר תמסורת ריבית, באופן מלאכותי, בין ריבית בנק ישראל לריבית על משכנתאות, תייצר מרווחים שיביאו את ההלוואות לדיור להיות זולות משמעותית מכל הלוואה אחרת המתומחרת בהתאם לריבית בנק ישראל, מה שעלול להביא לגידול חד בביקוש למשכנתאות ולדירות, ולעליית מחירי הדיור.

5. ככלל, המרווחים בריבית על משכנתאות הם נמוכים באופן יחסי, ולרוב מדובר באשראי הזול ביותר לפרט. מחצית מעליית ריבית בנק ישראל ב-12 החודשים האחרונים, בהתאם להגבלה המוצעת על תמסורת

הריבית, עולה בפועל על מרווחי הבנקים המקובלים בהשוואה לעלויות הגיוס, והופכת את ההלוואות ללא כדאיות, עד כדי הפסדיות, דבר שיזעזע את שוק המשכנתאות והבנקאות מיסודותיו, ואף עלול להביא למחנק אשראי ולחשיפות נוספות.

6. המדינה אינה יכולה להתערב בשיעור הריבית במסגרת הסכמי הלוואה שנחתמו בין הבנקים ללקוחותיהם. מדובר בפגיעה חסרת תקדים ביציבות ובוודאות החוזית במשק, ובעלת השלכות וחשיפות חמורות, לרבות חשיפה נזיקית ודרישה לקבלת פיצויים מאת המדינה.

7. המדינה אינה מתערבת בקביעת שיעור הריבית בהלוואות חדשות בשוק הפרטי, והן מתומחרות באופן פרטני ותחרותי, בהתאם למאפייני הלקוח, למדיניות העסקית של הבנק, לסביבת הריבית ולתנאי השוק. הטלת מגבלה כאמור על עדכון הריבית במהלך תקופת ההלוואה בהלוואות חדשות, צפויה להתגלגל במלואה ללקוח ולהביא לעליית שיעור הריבית המקורי בכלל ההלוואות החדשות. יתר על כן, ככל שהצעת החוק באה להגביל גם את שיעור הריבית המקורית בהלוואות חדשות, יובהר כי אין שום אפשרות לקבוע כי שיעור הריבית בהלוואה חדשה ספציפית עומד או לא עומד בהוראות החוק האמור, ובכל מקרה, גם בהתערבות זו גלומה חשיפה תקציבית ונזיקית ניכרת למדינה.

בנק ישראל מתנגד להצעת החוק מהטעמים הבאים:

1. הצעת החוק עלולה לפגוע בציבור נוטלי המשכנתאות, ובפרט באוכלוסיות החלשות:

א. הלוואות לדיור הן לרוב הלוואות הניתנות בהיקפים משמעותיים ולתקופה לפירעון ארוכה במיוחד. לאורך תקופה זו, צפויים שינויים רבים בשוק שיש בהם כדי להשפיע על מחירי ההלוואות, ובהם שינויים בריבית בנק ישראל או שינויים בתשואות האג"ח הממשלתיות. מאחר שמסלול הלוואה שהינו בריבית קבועה מבטיח כי גם בתקופות של שינויים בריבית השוק, הריבית אותה ישלם הלקוח תישאר קבועה, מסלול הריבית הקבועה נוטה להיות יקר יותר ביום העמדת הלוואה בהשוואה למסלולי הריבית המשתנה (וביניהם מסלול ריבית הפריים). זאת, מכיוון שהוא כולל גם תמחור של הגנה על הלקוח בפני מצב של עליית ריבית עתידית.

ב. הצעת החוק הופכת את מסלול ריבית הפריים למסלול דמוי ריבית קבועה לא צמודה (קל"צ). שינוי זה יוביל לעליית מחירים בהלוואות במסלול פריים כך שמסלול הפריים יכלול בתמחור את הצפי לשינויי הריבית העתידיים, מעבר לשינוי המוגבל בריבית שמתירה הצעת החוק. ההלוואות הללו תתייקרנה עבור כלל הציבור, בין אם יחולו שינויים בפועל בריבית בנק ישראל ובין אם לאו.

ג. עלייה בשיעור הריבית במסלולי ריבית הפריים תוביל להתייקרות ההחזר החודשי לכלל הלוואות, ואף עלולה להדיר לווים מקרב האוכלוסיות החלשות מנטילת משכנתא ולהרחיק אותם מרכישת דירה.

ד. המנגנון המוצע מבוסס על חישוב שנתי של השינויים בריבית בנק ישראל. מנגנון כזה עלול להביא לכך שבסביבת ריבית עולה, השינוי בהחזר החודשי של הלקוח יהיה פתאומי וחזק, להבדיל מהשינויים המתרחשים במסלול הפריים שהם חודשיים והדרגתיים, ובכך מאפשרים ללקוח להסתגל אליהם.

ה. הפיכת מסלולי ריבית הפריים למסלולים דמויי ריבית קבועה תאלץ את הבנקים לגייס מקורות אשראי ארוכי טווח בריבית גבוהה, ועל כן, סביר כי תתרחש התייקרות של כלל מסלולי המשכנתא, שיעלו כדי לפצות על הירידה בגיוון של תיק האשראי.

2. הצעת החוק תפגע גם בציבור נוטלי המשכנתאות שיבחרו לעבור למסלולים בריבית משתנה בעלת עוגנים אחרים - ההצעה עלולה להסיט לווים ממסלול הפריים למסלולים בריבית משתנה בעלי עוגנים השונים מריבית בנק ישראל (דוגמת תשואות אגרות החוב של מדינת ישראל ושערי חליפין). ככל שהציבור יבחר ליטול בעת ההלוואה לדיור יותר מסלולים בריבית משתנה שאינה פריים, על חשבון מסלול ריבית הפריים (בניסיון להוזיל את הריבית הראשונית ואת ההחזר החודשי הראשוני על ההלוואה), הרי שהשפעת הצעת החוק תצטמצם ולא תשיג את מטרתה. זאת, משום שבסביבה של ריבית עולה, גם העוגנים האחרים צפויים לעלות (שכן, קיים מתאם בין תשואות האג"ח הממשלתיות לריבית בנק ישראל), דבר שיעלה את ההחזר החודשי.

3. רפורמת המשכנתאות שקידם לאחרונה בנק ישראל נועדה להתמודד עם בעיה דומה לזו שמציגה הצעת החוק - הרפורמה מאפשרת ללקוח הבנה טובה יותר של השינויים הצפויים בהחזר החודשי, נוכח השינויים הצפויים בשווקים בכל מסלול, וזאת מתוך תפיסה של מסלולים השונים יתרונות וחסרונות ועל הלקוח לבחור את התמהיל האופטימאלי בהתאם לצרכיו מתוך הבנה של ההשפעות העתידיות הצפויות. כך לדוגמה, לקוח שמעריך שיהיה ביכולתו לפרוע את ההלוואה לפני הזמן יתכן ויעדיף ליהנות מהריבית הנמוכה של מסלול הפריים. אפשרות זו תמנע ממנו ככל שהצעת החוק תקודם.

ב. הצעת חוק דמי מחלה (היעדרות בשל מחלת ילד) (תיקון - היעדרות בשל אשפוז פג), התשפ"ג-2022, של ח"כ ינן אזולאי (פ-25-622).

מוצע לתקן את החוק ולקבוע שהורים לילדים פגים יהיו זכאים לשלושים ימי מחלה על חשבון ימי המחלה הצבורים שלהם, בדומה לזכאות הורה להיעדר תשעים ימים על חשבון ימי המחלה שלו לצורך טיפול בילדו החולה במחלה ממארת.

אגף התקציבים מתנגד להצעת החוק מהטעמים הבאים:

1. החוק הקיים מאפשר ניצול של עד 8 ימי מחלה בגין מחלת ילד, במקרה בו שני ההורים עובדים, ועבור משפחה חד הורית- ניתן לנצל עד 16 ימי מחלה. מצב זה, מאפשר למעשה לזקוף ימי מחלה רבים, וכן מאפשר איזון בנטל המוטל על המעסיקים.

2. ההסדרים הקיימים מספקים מענה הולם לסוגיה כמפורט להלן:

- כל יולדת זכאית לקבל חופשת לידה של 26 שבועות, מתוכם 15 שבועות בתשלום (75 ימי עבודה).
- יולדת אשר ילדה פג, זכאית לקבל חופשת לידה נוספת בתשלום של עד 20 שבועות (100 ימי עבודה נוספים) במידה והתינוק מאושפז למשך תקופה זו.
- כמו כן, רשאית העובדת לפצל את חופשת הלידה במקרה זה כך שתקופת האשפוז לא תחושב כתקופה שבה נוצלה הזכאות לחופשת לידה.

עולה מהאמור כי ההסדר המוצע בהצעה שבנדון, המבקש לאפשר לעובד/ לעובדת לשהות עם היילוד בבית החולים, מוסדר בחקיקה זה מכבר, והיולדת זכאית לדמי לידה מהביטוח הלאומי בתקופת היעדרות.

נוכח קיומם של הסדרים מספקים לסוגיה הרי שאין צורך לאפשר 30 ימי היעדרות נוספים על חשבון ימי המחלה, צעד אשר עלול להגדיל את אי הוודאות והעומס המוטלים על מעסיקים ובעך לייקר את עלות ההעסקה ולפגוע בתחרותיות המשק.

3. לאור העלויות הכבדות שהתיקון צפוי להשית על מעסיקים, הדבר עלול לפגוע באופן מהותי דווקא בכדאיות, ברצון להעסקתם וברמות השכר של הורים, שבמקרים רבים מייצרים למעסיקים הפסד תפוקת עבור הימים שאינם נמצאים כבר במצב הנוכחי. לכן, שינוי זה עתיד לאותת למעסיקים כי העסקת הורים לילדים צעירים עלולה להביא להפסד כלכלי עבורם, נקודה שעתידה להוות שיקול משמעותי בדבר העסקתן של עובדים אלו.

4. באשר לעלויות הצעת החוק, הרי שהיעדרות העובדים ממקום העבודה כתוצאה מניצול ימי מחלה נוספים, גוררת עלויות למעסיקים הנדרשים לשלם לעובדים שלא הגיעו לעבודתם, בנוסף לאובדן התפוקה כתוצאה מהיעדרותם. אומדן שמרני שבוצע מראה כי במגזר הציבורי צפוי אובדן תפוקה בסך של כ-10.4 מיליוני ש"ח ובכלל המשק אובדן תפוקה בסך של כ-35 מיליוני ש"ח.

5. יצוין שלהרחבת הזכאות בהתאם להצעת החוק צפויות להיות עלויות תקציביות משמעותיות, בסך של למעלה מ-10 מיליוני ש"ח בשנה. בהתאם לסעיף 40א לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985, הממשלה לא תהא רשאית לתמוך בהצעת חוק זו, בקריאה הראשונה, השנייה והשלישית, אלא בכפוף לביצוע של פעולה מאזנת כהגדרתה בסעיף האמור.

אגף השכר לא מתנגד להצעת החוק, בכפוף לכך שככל שהצעת החוק תאושר, המשך החקיקה, תהיה בתיאום מולו.

יג. הצעת חוק עובדים זרים (תיקון - שימוש בכספים שלא הוצאו על ידי עובדים זרים ומסתננים), התשפ"ג-2022, של ח"כ שרון מרים השכל (פ-25-748).

מוצע לתקן את חוק עובדים זרים ולייחד את כספי הפיקדונות שלא הוצאו דווקא לסיוע לאזרחי ישראל אשר נפגעו מעבירה שבוצעה בידי עובד זר או מסתנן, או למטרת שיקום תשתיות בערים בהן שיעור גבוה של עובדים זרים, לרבות מסתננים.

לאגף התקציבים אין עמדה מקצועית ביחס להצעת החוק.

יד. הצעת חוק התכנון והבנייה (תיקון - ביטול התניית חיבור לחשמל, מים וטלפון באישור תאגיד המים), התשפ"ג-2022, של ח"כ ווליד טאהא ואח' (פ-25-555).

מוצע שלא לקשור בין חיבור מבנה לחשמל, מים וטלפון לבין פתרון הביוב באותו מבנה.

אגף התקציבים מתנגד להצעת החוק מהטעמים הבאים:

ההיגיון העומד בבסיס החוק הוא שלא יאוכלס מבנה ללא פתרון ביוב. כדי למנוע אכלוס שכזה, קבע החוק כי מבנה ללא פתרון ביוב לא יחובר לחשמל, מים וטלפון. הצעת החוק היא בניגוד לרציונל האמור, והיא תקל על האפשרות לאכלוס מבנים ללא פתרון ביוב.

טו. הצעת חוק הרשויות המקומיות (מימון בחירות) (תיקון - עידוד התמודדות נשים לראשות רשות מקומית או מועצה אזורית), התשפ"ג-2023, של ח"כ מטי צרפתי הרכבי ואח' (פ-25-1948).

הצעת החוק שבנידון מבקשת להרחיב את ייצוג הנשים ברשויות המקומיות, על ידי הגדלת שיעור המצביעים המזכה אותה בהחזר הוצאות המימון הקבוע בחוק. לפיכך, מוצע כי בהתמודדות לראשות רשות מקומית, אם המועמדת היא אישה, היא תזכה להחזר מימון אם זכתה ב-15% מהקולות הכשרים לפחות, ואם היא מתמודדת לראשות מועצה אזורית – אם זכתה בלפחות 10% מהקולות הכשרים.

אגף תקציבים מתנגד להצעת החוק מהטעמים הבאים:

1. נציין כי קיים בחוק הסדר לעידוד השתתפות של נשים בבחירות המוניציפאליות. התנאי הקיים קובע כי סיעה או רשימה שלפחות שלישי מבין חברי המועצה שנבחרו ומכהנים מטעמה הם נשים, תהיה זכאית ל 115% מסכום המימון לאותה סיעה. נדרש לבחון את אפקטיביות ההסדר הקיים וכיצד ההסדר החדש צפוי להשפיע באופן אפקטיבי יותר במידה ויוחל.

2. תשלום יחידות המימון מתבצע בהתאם לתוצאות הבחירות בפועל, ומשכך לא ניתן להעמיד תחשיב מדויק. העלות המקסימלית עומדת על סך של 8.5 מיליון ש"ח, אולם בהתאם לנתוני הבחירות הקודמות נראה כי סכום זה צפוי להיות נמוך יותר בפועל ויעמוד על כ-5 מיליון ש"ח. עם זאת, הממשלה מחויבת להעמיד את מלוא הסכום במידה ויידרש, ולכן בהתאם לסעיף 40 לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985, הממשלה לא תתמוך בהצעת חוק זו, בקריאה הראשונה, השנייה והשלישית, אלא בכפוף לביצוע פעולה מאזנת כהגדרתה בסעיף האמור

טז. הצעת חוק יישום תכנית ההתנתקות (תיקון - ביטול סעיפי הפינוי ושינוי שם החוק), התשפ"ג-2022, של ח"כ אורית מלכה סטרוק (פ-25-69).

מוצע להותיר את סעיפי קביעת מנגנון הפיצויים ולבטל את הסעיפים בהם נקבעו איסורי הכניסה והשהייה בשטחים שפוננו במסגרת תכנית ההתנתקות.

לאגף התקציבים אין עמדה מקצועית ביחס להצעת החוק.

יז. הצעת חוק המקרקעין (תיקון - מנגנון שבת למשאבת מים), התשפ"ג-2022, של ח"כ יעקב אשר ואח' (פ--379-25).

מוצע לקבוע הסדר למשאבות מים בבנייני מגורים, בדומה להסדר הקיים בחוק לגבי מעליות שבת ומנגנוני תאורה, המאפשר התקנת משאבות מסוג זה על חשבוננו של דייר הרוצה בכך, בלא צורך בהסכמת בעלי הדירות האחרים, ובכפוף לתנאים המפורטים בהצעה.

לאגף התקציבים אין עמדה מקצועית ביחס להצעת החוק.

יח. הצעת חוק איסור הפליה במוצרים, בשירותים ובכניסה למקומות בידור ולמקומות ציבוריים (תיקון - איסור הפליה בדיור), התשפ"ג-2022, של ח"כ יוראי להב הרצנו (פ-25-297).

מוצע לתקן את חוק איסור הפליה במוצרים ולהרחיבו גם ל"שירותי דיור", כדי למנוע אפליה כתוצאה ממאפיינים כגון גזע, דת, לאום, ארץ מוצא, מין, נטייה מינית, השקפה, השתייכות מפלגתית, גיל, מעמד אישי והורות על מנת לשפר את המוביליות החברתית בישראל. סעיף 2 קובע כי אין להפלות במכירה או בהשכרה של דירות ומגדיר את מי "שעיסוקו במתן שירותי דיור – לרבות אדם המחזיק 2 דירות או יותר שהוא אינו מתגורר בהם".

לאגף התקציבים אין עמדה מקצועית ביחס להצעת החוק.

יט. הצעת חוק לתיקון פקודת המשטרה (המחלקה לחקירת שוטרים), התשפ"ג-2022, של ח"כ משה סעדה (פ--586-25).

מוצע להעביר את האחריות לחקירת חשדות הנוגעים לאנשי הפרקליטות למחלקה לחקירת שוטרים (מח"ש), ולנתק את מח"ש מהפרקליטות, ולהכפיפה ישירות לשר המשפטים ולמנכ"ל המשרד, לרבות מינוי ראש המחלקה.

לאגף התקציבים אין עמדה מקצועית ביחס להצעת החוק.

כ. הצעת חוק המאבק בשחיתות הציבורית - הרשעה בעבירה שיש עמה קלון (תיקוני חקיקה), התשפ"ג-2022, של ח"כ בועז טופורובסקי ואח' (פ-25-644).

מוצע לקבוע כי ראש ממשלה, שר, סגן שר, חבר הכנסת או ראש רשות שהורשע בעבירה שיש עמה קלון, לא יוכל להתמודד עוד בבחירות לכנסת או לרשות מקומית או לכהן בתפקיד ראש ממשלה, שר, סגן שר או ראש רשות.

לאגף התקציבים אין עמדה מקצועית ביחס להצעת החוק.

כא. הצעת חוק מבקר המדינה (תיקון - הגנה על חושפי שחיתויות במשטרת ישראל), התשפ"ג-2022, של ח"כ מירב בן ארי (פ-25-353).

מוצע להרחיב את סמכות המבקר, כנציב תלונות הציבור, גם למשטרת ישראל כך שיוכל להוציא צו כדי להגן על זכויות עובד, במטרה למנוע את פיטוריו בגין חשיפת שחיתויות.

לאגף התקציבים אין עמדה מקצועית ביחס להצעת החוק.

כב. הצעת חוק ההוצאה לפועל (תיקון - טלפונים ניידים ומחשבים אישיים), התשפ"ג-2022, של ח"כ גלעד קריב (פ-25-45).

מוצע כי מחשבים אישיים וטלפונים ניידים המשמשים את החייב ובני ביתו המתגוררים עימו, לא יעוקלו במסגרת הליך ההוצאה לפועל.

אגף התקציבים מתנגד להצעת החוק מהטעמים הבאים:

1. גביית חובות באמצעות ההוצאה לפועל חשובה לשמירה על שלטון החוק ועל הפעילות הכלכלית המשקית ולכן נדרש מתן סל הגבלות ותמריצים לעידוד תשלום חובות. לשינויים מהסוג המוצע עשויה להיות השפעה שלילית על פעילות ההוצאה לפועל ועל האיזון המתבקש בין החייב לנושה במסגרת ההליכים המתנהלים. השינוי המוצע הוא אחד משורה של הצעות חוק המבקשות להגביל את שיקול דעתו של רשם ההוצאה לפועל ביחס להטלת עיקולים או מגבלות על חייבים (הגנה מפני עיקול של תשלומים להם זכאיות משפחות אומנה, הגנה מפני עיקול של כספים שמגיעים לחייב מביטוח רפואי ועוד). הטלת כל עיקול נעשית בשיקול דעת של רשם ההוצאה לפועל בנסיבות המקרה, ואגף התקציבים מתנגד להגבלה גורפת של שיקול הדעת כמו זו המוצעת בהצעת חוק זו.

כג. הצעת חוק גירוש משפחות מחבלים, התשפ"ג-2022, של ח"כ חנוך דב מלביצקי (פ-25-45).

מוצע כי אם נוכח שר הפנים כי בן משפחה של מחבל ידע מראש על תוכניתו לבצע מעשה טרור, הביע תמיכה או הזדהות עם מעשה הטרור או פרסם דברי שבח, אהדה או עידוד למעשה הטרור, רשאי יהיה להורות על גירוש אותו בן משפחה מחוץ למדינת ישראל או לשטחים בשליטתה.

לאגף התקציבים אין עמדה מקצועית ביחס להצעת החוק.

כד. הצעת חוק תקיפה מינית על רקע לאומני (הרחבת הענישה על עבירות מין כדין ענישה בגין מעשה טרור), התשפ"ג-2022, של ח"כ יוליה מלינובסקי (פ-25-715).

מוצע להחמיר את הענישה על עבירות מין שנעשו ממניע לאומני ולהתאימה לענישה הקבועה בחוק המאבק בטרור (כפל העונש הקבוע לאותה עבירה אך לא יותר מ-25 שנים). עוד מוצע לראות את מי שנפגע מתקיפה מינית על רקע לאומני יראו בו כנפגע פעולות איבה לעניין חוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה.

אגף התקציבים מתנגד להצעת החוק מהטעמים הבאים:

הסדר החמרת הענישה המוצע עלול להקשות על מאמצי הממשלה לעמוד בפסיקת בג"ץ 1892/14 האגודה לזכויות האזרח בישראל נ' השר לביטחון הפנים בעניין שטח המחייה לאסירים. בעקבות השינוי המוצע, ועל מנת לעמוד בפסיקת בג"ץ, עשוי להיות צורך בביצוע פעולות שונות הכרוכות בעלויות תקציביות כבדות.

כה. הצעת חוק העונשין (תיקון - קביעת עונש מינימום לעבירות יידוי אבנים), התשפ"ג-2022, של ח"כ רון כץ (פ-51-25).

מוצע לקבוע עונש מינימום של ארבע שנות מאסר בפועל למנסה שלא כדין לפגוע באדם בקליע, בסכין, באבן או בנשק מסוכן או פוגעני. עוד מוצע לקבוע שני מדרגים ליידוי אבנים או חפצים: מדרג הבסיס הקובע עונש מינימלי של שנתיים מאסר בפועל על יידוי או ירי של אבן או חפץ אחר לעבר כלי תחבורה בניסיעה באופן המסכן את בטיחותו של הנוסע או מי שנמצא בקרבתו, ומדרג מחמיר הקובע עונש מינימלי של ארבע שנות מאסר בפועל אם מתלווה למעשה יסוד של מטרה לפגוע בנוסע או במי שנמצא בקרבה.

אגף התקציבים מתנגד להצעת החוק מהטעמים הבאים:

1. על פי הערכות שירות בתי הסוהר, החמרת הענישה המוצעת תביא לגידול של כ-70 אסירים בשנה. מכאן, שלהצעת החוק בנוסחה הנוכחי עלות תקציבית של כ-15 מיליון שקלים בתוספת הוצאות. בהתאם לסעיף 40 לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985, הממשלה לא תתמוך בהצעת חוק זו, בקריאה הראשונה, השנייה והשלישית, אלא בכפוף לפעולה מאזנת כהגדרתה בסעיף האמור.
2. הסדר החמרת הענישה המוצע עלול להקשות על מאמצי הממשלה לעמוד בפסיקת בג"ץ 1892/14 האגודה לזכויות האזרח בישראל נ' השר לביטחון הפנים בעניין שטח המחייה לאסירים. בעקבות השינוי המוצע, ועל מנת לעמוד בפסיקת בג"ץ, עשוי להיות צורך בביצוע פעולות שונות הכרוכות בעלויות תקציביות כבדות נוספות.
3. קביעת עונשי מינימום בחקיקה מביאה לעיוותים וחוסר קוהרנטיות בענישה. לאחר שחקיקות עונשי מינימום הביאו בתי סוהר רבים ברחבי העולם למצב של אכלוס-יתר, מדינות דווקא מרחיבות את שיקול דעתם של השופטים בהטלת עונשים. על כל פנים, אם בתיק מסוים העונש שהוטל אינו מקובל על המדינה, הפרקליטות רשאית לערער על גזר הדין.

כו. הצעת חוק העונשין (תיקון - עבירה כלפי קשיש או חסר ישע), התשפ"ג-2022, של ח"כ מיכאל מלכיאלי ואח' (פ-25-66).

מוצע לקבוע חזקה לפיה עבירות מרמה ותחבולה שנעשות כלפי זקנים וחסרי ישע יהיו עבירות בנסיבות מחמירות. בנוסף, מוצע כי על מי שביצע את העבירה יוטל עונש מאסר בפועל, ללא אפשרות לחלופה עונשית בדמות קנס.

אגף התקציבים מתנגד להצעת החוק מהטעמים הבאים:

הצעת החוק עלולה להקשות על מאמצי הממשלה לעמוד בפסיקת בג"ץ 1892/14 האגודה לזכויות האזרח בישראל נ' השר לביטחון הפנים בעניין שטח המחייה לאסירים. בעקבות השינוי המוצע, ועל מנת לעמוד בפסיקת בג"ץ, עשוי להיות צורך בביצוע פעולות שונות הכרוכות בעלויות תקציביות כבדות.

כו. הצעת חוק-יסוד: השפיטה (תיקון - תיעוד מצולם של דיוני בתי המשפט), של ח"כ מאי גולן (פ-25-311).

מוצע כי בית המשפט יאפשר תיעוד מצולם של הדיונים באולמות בתי המשפט תוך הנגשתם לצפייה במדיה הדיגיטלית לכל אזרחי המדינה.

אגף התקציבים מתנגד להצעת החוק מהטעמים הבאים:

יישום הצעת החוק ידרוש הקמה של מאות ערוצי שידור, מתקן אולמות (מצלמות איכותיות, מיקרופונים וכד') וכוח אדם מחשובי. מכאן, שלהצעת החוק בנוסחה הנוכחי עלות תקציבית של עשרות מיליוני שקלים בתוספת הוצאות. בהתאם לסעיף 40 לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985, הממשלה לא תתמוך בהצעת חוק זו, בקריאה הראשונה, השנייה והשלישית, בהעדר פעולה מאזנת כהגדרתה בסעיף האמור.

כח. הצעת חוק-יסוד: הממשלה (תיקון - תקופה מרבית לכהונה בתפקיד כראש הממשלה), של ח"כ מתן כהנא (פ-25-315).

מוצע להגביל את כהונת ראש הממשלה.

לאגף התקציבים אין עמדה מקצועית ביחס להצעת החוק.

כט. הצעת חוק-יסוד: הממשלה (תיקון - ביקורת שיפוטית לעניין כשירות במינוי), של ח"כ אופיר כץ ואח' (פ--2314-25).

מוצע לתקן את חוק-יסוד: הממשלה, כך שיובהר כי בית המשפט, לרבות בית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק, לא מוסמך לקיים ביקורת שיפוטית על מינויים של שרים וזהותם.

לאגף התקציבים אין עמדה מקצועית ביחס להצעת החוק.

ל. הצעת חוק-יסוד: ההתגברות (תיקוני חקיקה), של ח"כ שמחה רוטמן (פ-25-87).

התייחסות להצעת החוק תועבר בהמשך במסמך נפרד.

לא. תזכיר חוק העונשין (תנאים לתחולת הדין הישראלי על עבירות חוץ לפי סעיפים 14 ו-15), התשפ"ג-2022, של שר המשפטים (803-10-2018-000080).

מוצע לתקן את סעיף 15 (ב) לחוק העונשין על מנת לעדכן את הוראות תחולת הדין הישראלי על עבירות חוץ.

לאגף התקציבים אין עמדה מקצועית ביחס להצעת החוק.

לב. טיוטת חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי (תיקון מס' 4 – הוראת שעה – נגיף הקורונה החדש) (תיקון) (הארכת תוקף), התשפ"ג-2022, של שר המשפטים (803-10-2023-000006).

בתחילת שנת 2021, לנוכח משבר הקורונה, נחקקה הוראת שעה שיצרה מסלול ייעודי של עיכוב הליכים לחייבים, יחידים ותאגידים, המבקשים לאשר הסדרי חוב. המסלול שנקבע מאפשר לחייבים לקבל מביהמ"ש עיכוב הליכים זמני וקצר מועד לצורך ניהול משא ומתן אפקטיבי עם נושיהם לגיבוש הסדר חוב, וכולל הגנות לנושים. מוצע להאריך את תוקף הוראת השעה בשנה נוספת.

לאגף התקציבים אין עמדה מקצועית ביחס להצעת החוק.

בברכה,

אסי מסינג, עו"ד